

ПСИХОЛОГИЧНИ ОСОБЕНОСТИ НА ИЗВЪРШИТЕЛИТЕ НА СЕКСУАЛНО НАСИЛИЕ В ЙЕМЕНСКАТА КРИМИНОЛОГИЧНА И ПСИХОЛОГИЧНА ЛИТЕРАТУРА

Абдул Хаким Мохамед Радман

The present article submits for discussion an actual criminal-psychological view of the constantly increasing violence in contemporary world, as well as a phenomenon which appears in a specific and intensive way, particularly in Yemen's society.

Modern approaches towards sexual violence have been analyzed in theoretical aspect and particularly those ones towards the sexual coercion problem, all of them being elaborated by contemporary scholars in Yemen.

On the basis of this analysis it is suggested a psychological typology, as well as the outlines of Yemen's society cultural specificities describing the entire process, the personality of sexual crime offender, as well as the female victims. Some optimistic prognoses have been traced out against the common "bad diagnosis" background, concerning the introduction of modern corrective-psychotherapeutic approaches towards the relative resocialization of sexual crime perpetrators in the Republic of Yemen.

Криминологичното и психологичното изучаване на проблемите на сексуалното насилие отговаря на актуалните обществени потребности на йеменското общество поради факта, че то е съществен компонент от активността на криминално проявените лица. Изследване от подобен вид би спомогнало за решаване на проблеми, свързани с профилактиката и наказателното преследване на лица, извършили такова насилие.

В йеменската научноизследователска литература по проблемите на изнасилването могат да бъдат диференцирани два типа подходи. От една страна, активно се усвояват и интерпретират популярни западноевропейски изследвания, а от друга страна, се правят сериозни опити за лансиране на собствени изследователски тези от йеменски автори. Целта на настоящата статия е да систематизира визираните изследователски виждания, като очертае основните тенденции в тях.

В хрониката на реализираните престъпления, свързани с такова насилие се посочват непълнолетни девойки, млади жени, жени на средна или в напреднала възраст, но няма случай мъж да е съобщил, че е изнасилен от жена.

Емпиричните резултати, представени от Кинси (Абдул М.Х., 1992) в неговата монография „Сексуално поведение на мъжете“, се цитират от множество йеменски автори. Данните в значителна степен кореспондират с реалностите на йеменската криминогенна обстановка. Кинси посочва, че на всеки 1000 жени 91 биват изнасилени на възраст от 10—19 години, 238— на възраст от 20—29 години, 104— на възраст от 30—39 години, 48— на възраст от 40—49 години. Този дял нараства сред изостаналите общества и народи. Налице е връзка между разпространението на изнасилванията и сексуалната свобода, с която разполага младежта днес. Моралният упадък, произтичащ от дисфункционалността на семейството и намалената роля на училището при възпитанието, на половата разпуснатост, за чието разпространение допринасят и медиите (печат, телевизия, видео, кино), чрез представяните от тях истории и филми, фактически допринасят за формиране на предпоставки, които стимулират младите хора към по-голяма агресивност при задоволяване на сексуалните си потребности.

Кинси отбелязва още, че в преобладаващата част изнасилванията са дело на неженени младежи, повечето от които безработни и вече обвинявани в други престъпления, най-често също сексуални. И докато рецидивистите-насилници под 25-годишна възраст са 22%, при лицата между 25 и 30 години относителният дял нараства на 87%, а след навършване на 30 години надхвърля 95%. Почти половината от рецидивистите са осъдени за извършване на полово насилие. Тези тенденции са присъщи за йеменската културна популация. Те разкриват важни феноменологични особености на изнасилването като криминално деяние (Абдул, М. Х., 1992).

Очевидно нарастването на сексуалната свобода в обществото се съпровожда от морален регрес, намаляване на индивидуалния самоконтрол и увеличаване на персоналната агресивност. Наличието на значителен брой безработни, трансформациите в социалните ценности и статуси и интензификацията на медиите усложнява допълнително ситуацията и дава своя принос за усвояването на насилствени поведенчески сценарии, част от които са нарушаване половата неприкосновеност на жените. Промените в обществените отношения в страната се съпътстват и от редица негативни явления.

Според повечето йеменски изследователи насилниците имат особена личностна характеристика. Те могат да бъдат класифицирани в три категории: първите извършват изнасилване, подтиквани от сексуално въздържание; към втората група принадлежат садистичните насилници, които изнасилват, защото са склонни към агресивни прояви, включително и при задоволяване на своите сексуални потребности; в третата група се включват насилниците-крадци, които живеят от кражби и взлом и изнасилват, когато им се отдаде удобен случай. Половото насилие, което се упражнява обаче, зависи от типа личност — най-жесток е садистичният тип.